

ענג שבת

פרשת אמור - בהר בחקתי

ט"ז באייר ה'תשע"ז (12.05.2017) **יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים** עלון מס' 14 (1189) (שנה שלושים ואחת) **לעילוי נשמת הרב הצדיק יוסף שרביט זצוק"ל ורעייתו אסתר ע"ה**

מועדי השבת אמור

ער"ש מוצ"ש	יום	18.52	20.08
	ת"א	19.07	20.11
	חיפה	18.59	20.12
	ב"ש	19.08	20.09
	אילת	19.01	20.07

זמני היום והלימודים היומיים:

מטבת אמור - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.55 - 4.01
זמן הנחת תפילין	4.51 - 4.55
הנץ החמה (מישור)	5.41 - 5.45
הנץ החמה (הנראה)	5.44 - 5.50
ס"ז ק"ש מג"א	8.16 - 8.19
חצות היום	12.37 - 12.37
מנחה גדולה	13.13 - 13.12
שקיעת החמה	19.34 - 19.30
צאת הכוכבים ב'	20.24 - 20.20

דף יומי: בבא בתרא קיא - קיז

מועדי השבת בהר בחקתי

ער"ש מוצ"ש	יום	18.56	20.13
	ת"א	19.12	20.16
	חיפה	19.04	20.17
	ב"ש	19.13	20.15
	אילת	19.06	20.13

זמני היום והלימודים היומיים:

מטבת בהר בחקתי - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	3.49 - 3.54
זמן הנחת תפילין	4.48 - 4.51
הנץ החמה (מישור)	5.38 - 5.41
הנץ החמה (הנראה)	5.41 - 5.44
ס"ז ק"ש מג"א	8.13 - 8.16
חצות היום	12.38 - 12.37
מנחה גדולה	13.14 - 13.13
שקיעת החמה	19.38 - 19.34
צאת הכוכבים ב'	20.28 - 20.24

דף יומי: בבא בתרא קיח - קכד

את העלון ניתן למצוא בפייסבוק תחת השם: "ענג שבת"

את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת ב"מיעד יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן כתובת: רח' בלוק 3, ת"א טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054 smulady@netvision.net.il דוא"ל: smulady@netvision.net.il עיצוב: חנואל שפיצברג 054-6695400

העלון מוקדש לזכר ולע"נ הרב **אורי דסברג** ז"ל, נפטר ב-כ"א באייר תשע"א. יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **ביילה סטוצקי** בת ר' יהודה אריה רחל לאה ויזן ז"ל, נפטרה ב-ט"ז באייר תשע"ו. יהי זכרה ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **שרה חיה שלזינגר** ז"ל, נפטרה ב-כ"ב באייר תשע"ד. יהי זכרה ברוך!

עיון בתפילת יום העצמאות ויום ירושלים

זכינו בדורנו להוסיף לסדרת חגי ישראל, עוד שני חגים גדולים - יום העצמאות ויום ירושלים.

בי"ז בכסלו תש"ח, החליטה עזרת האומות המאוחדות להקים בארץ ישראל שתי מדינות: מדינה יהודית ומדינה ערבית. מיד למחרת ההחלטה, פתחו הערבים בהתקפות רצחניות על היישוב היהודי בכל רחבי הארץ. בהתחלה הותקפו על ידי אנשי הכנופיות הערביות ועל ידי חיילים בלתי סדירים שחדרו לארץ ממדינות ערב השכנות. עם יציאת הבריטים מן הארץ בראשית חודש אייר, פלשו **הצבאות** של שבע מדינות ערב לארצנו, במטרה להכחיד את העם היושב בציון ולמנוע ממנו לממש את החלטת האו"ם. והנה, בה' באייר, יום לפני השלמת הפינוי של הבריטים, הכריזה הממשלה הזמנית שלנו על "הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל!"

ההכרזה נעשתה **בעיצומה** של המתקפה האכזרית. הרבנות הראשית ראתה כבר בהכרזה עצמה מפנה היסטורי גדול ועצום ומצאה לנכון לקבוע יום הודיה ביום זה, מבלי להמתין לסימומה של המלחמה הקשה שנפתחה עלינו, שלא כמו שנהגו בעבר בקביעת החגים האחרים.

בניגוד לדעתם של חלק ממנהיגי היישוב, הביע רבנו, הרב צבי יהודה הכהן קוק, את דעתו (ראה מאמר בספרו "לנתיבות ישראל") שהאומץ המיוחד שהתגלה בליבם של אנשי הציבור להכריז במצב כזה על הקמת המדינה, הפיח גבורה עצומה בלב החיילים ובלב העם כולו למסור את הנפש על קדושת השם, ארצו, עמו ותורתו, מתוך המקור של אוזר ישראל בגבורה ועוטרו בתפארה.

במרכז התפילה של יום זה, הוחלט על אמירת הלל, אמנם ללא ברכה. הסביר רבנו, שאמנם הוחלט על הקמת מדינה לעם ישראל, אך בד בבד הוחלט גם על תכנית החלוקה של ארץ ישראל בין שני העמים, לכן השמחה לא הייתה שלימה, ומכיוון שהלל אומרים על שמחה שלימה, לכן אז לא נקבע לומר הלל עם ברכה. תשע-עשרה שנה אחרי כן, באייר תשכ"ז, פרצה מלחמת ששת הימים. במלחמה מלאת הניסים והפלאות הזאת, מיגר הקב"ה את האויבים הרבים שקמו עלינו לבלותנו. זכינו להכפיל ולשלש את רוב שטחי ארצנו ולשחרר את ירושלים העתיקה ואת מקום בית המקדש. העולם כולו עמד משתאה נוכח הפלא העצום הזה.

הרבנות הראשית תיקנה את "יום ירושלים" כיום חג והודיה. התפילה המיוחדת ביום זה כוללת הלל עם ברכה, וגם ליום העצמאות הוסיפו ברכה על ההלל, שכן השמחה כבר נעשתה שלימה.

בספר "שפת אמת" על חג החנוכה מצאנו, שבמקביל לחגים המפורשים בתורה, ישנם חגים מדרבנן: "חנוכה - הארה מחג הסוכות. פורים - מחג השבועות (הדור קיבלו את התורה בפורים)... ומחג הפסח **מקוים** אנו להיות עוד, כמו שכתוב (מיכה ז, טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'."

תקוות של ה"שפת אמת" התממשה בדורנו - זכינו לשני ימים מיוחדים המקבילים לחג החרות: **יום העצמאות ויום ירושלים**. אנו בציפייה להשלמת האתחלתא דגאולה הזאת, בבניין בית מקדשנו ובכיבוש כל חלקי ארצנו שעדיין נתונים בידי זרים.

אינן זה מקרה שהחגים הללו חלים בימי חודש אייר, עליהם כתב הגר"ח פלאגי בספרו "מועד כל חי", שבימי ספירת העומר יש להתנהג בקדושה ובטהרה ובראית השם.

הבן איש חי כתב (הגדה של פסח או"ח): "האהבה והאחדות היא צריכה לישראל בכל עת וזמן, אך בימים אלה צריכים אזהרה ביותר להתרחק מכל ריב ומחלוקת... לכן מתאים מאוד שבש"ע או"ח תכה, יש סימן לקביעת המועדים: א"ת ב"ש (6 סימנים) יש להוסיף סימן שביעי ז"ע - באותו יום בשבוע שבו חל שביעי של פסח תמיד יחול יום העצמאות!"

הרב **חיים שטיינר**, ר"מ בישיבת מרכז הרב

מבצעים את כל סוגי האיטום

מערכות איטום חדשניות לגגות עד 8 שנות אחריות כולל גגות מרוצפים. איטום קירות חיצוניים, טיח, תפרים, סדקים והתזת סילרים ע"י סנפלינג. צביעת קירות חיצוניים בסנפלינג. התקנת מרזבים, עבודה מקצועית ויסודית.

ירון 052-4012533

צילום אירועים לרגעים המיוחדים שלכם

דרך עדשת המצלמה נספר את הסיפור שלכם מאתו אירוע מיוחד, ההתרגשות, הצחוקים, הדמעות, המבטים... כל מה שחוויתם באירוע.

חנואל שפיצברג
טוב ששם משמך טוב

צילומי ימי הולדת, בריתות, בר/ת מצווה, חתונות, טקסי חלאקה, ניו בורן ואירועים קטנים
טל: 054-6695400
haguelphotography@gmail.com

נאו"ת דש"א נפש, אירוח ותרבות, ארגון שבתון עיון ושבת חתן

סוכות

בית הארחה המפואר בית וגן ירושלים

י"ד - י"ז בתשרי ה'תשע"ח (4-7/10/17)

- אירוח כיד המלך • שני מניינים • בעלי תפילה
- כשרות מהדרין • שיעורים והרצאות
- בלעדיות לאגף א' המפואר
- סוכת חזית לאורחי "נאות דשא"

מבצע מיוחד למקדימים

ראש השנה

בית הארחה המפואר בית וגן ירושלים

כ"ט באלול ה'תשע"ז - ג' בתשרי ה'תשע"ח (20-23/9/17)

- אירוח כיד המלך • שני מניינים • בעלי תפילה ותקיעה מקצועיים
- כשרות מהדרין • שיעורים והרצאות
- בלעדיות לאגף א' המפואר

מבצע מיוחד למקדימים

לפרטים והרשמה: שמעון נייד: 052-3611441 | פקס: 08-9268663

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת אמור

הפטרה: "והכהנים הלוים בני צדוק" (יחזקאל מד, טו).
במנחה אין אומרים "צדקתך צדק".

פרקי אבות: פרק ד'

יום ראשון - י"ח באייר - ל"ג בעומר

כבר אמרו שכדי להזהר ולא להזכיר מהשקיעה ביום שבת קודש בערב עד ספירת העומר שהיום ל"ג בעומר - למנוע ספק ברכה. לעומת ימי הספירה נוהגים קצת שמחה ביום י"ח אייר הוא ל"ג בעומר. אין אומרים בו תחנון ואף לא במנחה שלפניו, לכן לא אומרים "צדקתך". אבל אומרים אל ארך אפיים בהוצאת ספר תורה ו"למנצח", לפני ובא לציון. כן אין מתענים בו, ויש נוהגים שגם חתן וכלת לא מתענים בו ביום חופתם.

אבל ראשי לעבור לפני התיבה (שולחן ערוך תצד, ב. ומשנה ברורה קלה).

נראה שעניינו של ל"ג בעומר מצוי לראשונה ב"בית הבחירה" לרבנו המאירי על האמור במסכת יבמות (סב, א): "אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמש, עד שבא ר' עקיבא אצל רבותינו שדברים, ושנאה להם ר' מאיר ור' יהודה ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעיה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת". וכתב על כך המאירי: "ותלמידים אלו הוכר כאן שכולם מתו מפסח ועד עצרת, וקבלה בידי הגאונים, שביום ל"ג בעומר פסקה המיתה, ונוהגים מתוך כך שלא להתענות בו, וכן נוהגים מתוך כך שלא לישא אשה מפסח עד אותו זמן".

נוהגים לערוך בל"ג בעומר הלילולא דרבי שמעון בר יוחאי, שעל פי המסורת הוא יום פטירתו. אף נוהגים להדליק בו מדורות לכבודו. בטעמו של דבר אמרו, כי ביום פטירתו גילה רבי שמעון בר יוחאי סודות טמרים ונעלמים לתלמידיו. בגלותו הדברים זרח אור גדול ולא שקעה השמש עד שגילה כל שניתן לו רשות לגלות.

החת"ם סופר (ש"ת חת"ם סופר, יורה דעה, סי' רלב) נתן טעם לשמחה בל"ג בעומר, שביום הזה החל המן לרדת לישראל בצאתם ממצרים.

מנהג החאלקה - **הספירת ראשונה לילד** ממנהגי האר"י, שסיפר את בנו בן השלוש בל"ג בעומר בקבר הרשב"י, להוליד את הבן שהגיע לגיל 3, עם כל אנשי ביתו, ביום ל"ג בעומר לקבר רבי שמעון בר יוחאי, ושם גילחו את ראשו, ועשו שם יום משתה ושמחה (שער הכוונות). (ש"ת ערוגות הבושם א"ח ר"ו). כל זאת בציון הרשב"י כדי שתחילת חינוכו למצוות של הילד תהיה מתוך התחברות לצדיק. יש נוהגים גם בימינו שלא לספר את שנת הלידה הקטנים עד שיגיעו לגיל שלוש, כמנהג האר"י ובבחינת "לא תקפו פאת ראשכם" (ויקרא יט, כז), שעניינה לא לספר את שערות הראש בעיגול, תוך גזירת הפאות.

מין הראשונים מרדכי אבירא סידר סדר מיוחד לארוע החאלקה. הוא קבע בתחילת החאלקה לימוד הלכה ואז מלבישים את הילד ציצית, אבי הבן מברך את הילד ומכבדים תלמידי חכמים וקרובי משפחה גזור מעט שער לילד. האב אומר לשם יחוד ובשעת הגזיזה אומרים פסוקים מתהילים, מברכים הילד בברכת כהנים ואומרים "המלאך הגואל". מסימים בחפילה על חינוך הילדים - השל"ה הקדוש בשער האותיות, ושרים בר יוחאי, נמשכת אשרך, שמן ששון מחברך...

יש להדגיש שמנהג זה יפה אבל אינו מן הדין ולא נזכר בספרי ההלכה כשולחן ערוך והרמב"ם וגם לא בספרי פוסקים אחרים, ואפשר לספר הילד לפני הגיעו לגיל 3.

שבת פרשת בהר בחקתי

הפטרה: "ה' עזי ומעוזי" (דמיהו טז, טו).

מברכים החדוש: סיון

ראש חודש סיון ביום השישי הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

המודל: ליל שישי, שעה 32, 38 דקות ו-2 חלקים.

אומרים "אב הרחמים" ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: ה'

יום חמישי: ערב ראש חודש אומרים יום כיפור קטן במנחה ואין אומרים תחנון.

מ"ח סיון ועד ל"ג בסיון אין אומרים תחנון. אין מזכירים נשמות ואין מתענים (שולחן ערוך תצד, ג. ומשנה ברורה).

תפילת היחיד ותפילת הציבור

אברהם סדן

הארות מתוך הספר "שפתי תפתח"

"גואל ישראל"

אילו היינו אנחנו צריכים לקבוע את מקומה של ברכת הגאולה - "גואל ישראל" - בסידור, היינו קובעים אותה יחד עם כל "ברכות היחיד": קיבוץ גלויות, הטיבה שופטנו, שובר אויבים, על הצדיקים, בונה ירושלים ומצמיח ישועה; הרי כולן עוסקות בצורה זו או אחרת בגאולת ישראל. אלא שבפועל אין הדבר כך! את ברכת הגאולה, אנו מוצאים דווקא בתוך "ברכות היחיד", בין ברכת הסליחה לברכת הרפואה: דעת, תשובה, סליחה, גאולה, רפואה, פרנסה! מדוע?

בעקבות שאלה זו, מגיע רש"י למסקנה שברכה זו, אע"פ שחתימתה "גואל ישראל", אינה עוסקת כלל בגאולה העתידה, אלא כלשונו: "שיגאלנו מן הצרות הבאות עלינו תמיד" (מגילה י"ז). ואכן, מעידה על כך פתיחת הברכה "רָאָה בְּעֵינַי"; העוני שימש מאז ומעולם כאב טיפוס, כסמל לכל מצב של מצוקה. לאה החשה שנואה, כשהיא יולדת את ראובן אומרת: "כִּי רָאָה ה' בְּעֵינַי" (בראשית כ"ט); כך גם חנה בתפילתה: "אִם רָאָה תְּרָאָה בְּעֵינַי אֲמַתְךָ" (שמואל א'-א); יעקב המוכיח את לבן הרודף אומר לו: "אֵת עֵבֶדְךָ יִנְעֶי פָּפִי רָאָה אֶלְקִים" (בראשית ל"א); ודוד מתפלל: "רָאָה עֵינַי וְעַמְלִי וְיָאֵל תִּלְכַּל חַטָּאוֹתַי" (תהילים כ"ה). בקשתו של המתפלל "רִיבֵה וְיִבְנֵה", רק מוסיפה לתמונה חוסר אונים של המתפלל אל מול מצוקותיו. "לרבי" פירושו להזקק לקונפליקט, לדון על מנת להוציא עשוק מיד עושק; "רִיבֵה אֲלֵמְנָה" (ישעיהו א') פירושו: עימדו לימינה בכל סכסוך שיש לה, שהרי גילוי מי שנועד לימינה (רש"י שם); "שִׁפְטֵנִי אֶלְקִים וְרִיבֵה לִרְבִי מֵאִישׁ מִרְמָה וְעֲלֵה תִפְלִטֵנִי" (תהילים מ"ג) פירושו: החלץ לעזרתך, עמדו לימיני בקונפליקט שיש לי, ועשה את דיני באותם אנשי רעע המתכללים לי.

אבל אם כך, מדוע החלצות מ"הצרות הבאות עלינו תמיד" - כלשון רש"י לעיל - הינה בבחינת "גאולה"? התשובה היא, שאכן מובן זה של "גאולה" אנו מוצאים בתורה: "כִּי יִמָּוֶה אֶחִידֶךָ וּמְכַר מֵאֲחֵזְרוֹ וְבָא גָאֹל וְקָרַב אֵלָיו, וּגְאָל אֶת מִמְכָּר אֶחָיו" (ויקרא כ"ה); "וּגְאָל" כאן הוא קרוב בעל יכולת כלכלית, המוכן להחליץ ולהוציא את שאר בשרו ממצוקתו. יסוד זה של הקריבה של הגואל, בא לידי ביטוי בדבריו של בעז לרות: "וְעַתָּה כִּי אִמְנָם כִּי גָאֵל אֲנִי, וְגַם יֵשׁ גָאֵל קָרֹב מִמֶּנִּי" (רות ג); וב"משלי" (כ"ג) מדגיש הפסוק את תפקידו של הגואל כנחלץ לעזרתו של הקרוב: "אֵל תִּסָּג וּבְגֹל עֹלָם, וּבְשֵׁי יְתוּמִים אֵל תֵּבֵא, כִּי גָאֵלְךָ הוּא יִרְבֵּב אֶת רִיבֵךְ אֶתְּךָ"; כלומר: אל תחשוב שליתומים אלו אין קרוב וגואל, ותוכל לנצל את חולשתם ולהשתלט על נחלתם, מפני שגואלם הקרוב, הוא הקרוב"ה בכבודו ובעצמו, וגואל חזק הוא, והוא זה שיריב ריבם ויחליץ לעזרתם כנגדך. המצוקה של האדם, נובעת מהתחושה של העדר קרוב או גואל, ממי שבאמת יכול להבטיח דו ולחלץ ממנו.

"גאולה" מעין זו, אנו מוצאים בברכתו של יעקב לאפרים ומנשה: "הַמְלַאֵךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע"; **ברכתו איננה מתייחסת לאיזו שהיא גאולה כתהליך היסטורי**, אלא שייכו לאותה השגחה מיוחדת ששמרה אותו בדרך; שייכו אף הם לאותם מלאכים שעלו וירדו בסולם וליוו אותו בכל נפתולי נסיונותיו עם לבן ועשוי; להשגחה שאיננה נפרדת לרגע מן האדם, כלשון משורר התהילים: "חֲפָזָה מְלַאֵךְ ה' סָבִיב לִירְאֵיו וְיַחְלֹצֵם" (י"ד).

מכאן מובנת הסמיכות של ברכה זו לברכת התשובה והסליחה שקדמו לה; האדם בחטאו הרחיק ממנו את אותה השגחה צמודה, ואז נתון הוא באמת למקרי העולם ופגיעיו. מצב המצוקה שבא לידי ביטוי בברכה, אכן מביא לידי ביטוי ריחוק זה. **לכן דווקא לאחר ברכת הסליחה**, תפילת היום: שתוחזר לו אותה השגחה גואלת, של "הַמְלַאֵךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע"; הכינוי "ישראל" בחתימת הברכה - "גואל ישראל" - נושא עימו משמעות דואלית: **גם ישראל כעם, וגם כיעקב/ישראל אבינו**; בכך דומה ברכה זו לברכת גאולה של ערבית: "...כִּי פָדָה ה' אֶת יַעֲקֹב, וַיְגָאֵלוּ מִיַּד חֲזָק מִמֶּנּוּ, בְּרוּךְ אֵת ה', גָּאֵל יִשְׂרָאֵל".

לתגובות: 052-2718080 | דוא"ל: asadan@gmail.com

לרכישת הספר: 058-6208286 (שירות).

המשפחה

הרב עוי"ד דוד הלפגוט, L.L.M.

מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

בחז"ל ובמשפט

מה היתה עצתו של רבי שמעון בר יוחאי לבני זוג שחשבו להתגרש?

ימי אלו הם ימי הוד המכניים את כניסתנו ליום ל"ג בעומר. יומא דהילולא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זצ"ל. יהי רצון שזכותו ותורתו תגן עלינו ועל כל עם ישראל. המדרש רבה בשרי השירים פרק ראשון, מספר לנו; פעם אחת באו אל רשב"י בני זוג שבקשו להתגרש זה מזה. לכאורה בני זוג אלו לא באו להתגרש מתוך סכסוך שביניהם. לא טענה הלכתית היתה בניהם. הם היו נשואים כבר עשר שנים ולא זכו להפקד בפרי בטן. ואם נשוא אדם אשה ושהה עמה עשר שנים אינו רשאי להמשיך ולבטל את מצוות פרייה ורביה שנאמר (בספר בראשית) "פרו ורבו ומלאו את הארץ". אמר להם רשב"י: "חייכון כשם שנזדוגתם זה לזה במאכל ובמשתה, כך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמם יום טוב ועשו סעודה גדולה ושכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו אמר לה בתי ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית, וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה הימא? לאחור שישן רמה לעבדיה ולשפוחותיה ואמרה להם, שאורו במטה וקחו אותו והולכיכו לבית אבא. בחצי הלילה נענר משנתיה כיון דפג היין, אמר לה בתי היכן אני נתון? אמרה ליה בבית אבא. אמר לה מה לי לבית אביך? אמרה ליה ולא כך אמרת לי בערב, כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך. אין חפץ טוב לי בעולם יותר מןך". חזרו ובאו אצל רבי שמעון בן יוחאי. "עמד והתפלל עליהם ונפקדו".

מסכם המדרש ואומר: "ללמדך: מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרות, אף צדיקים פוקדים עקרות. והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם על שאמר לבשר ודם שכמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקדוש ברוך הוא בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה, על אחת כמה וכמה, הוי גילה ונשמחה בך".

נשאלות שתי שאלות בשלב זה על המדרש: הראשונה, מדוע רשב"י לא נעתר מיד לסדר ביניהם גט הרי היתה להם טענה ועילה הלכתית טובה וצודקת לגירושין? השנייה, אם היה בידו של רשב"י להתפלל ולרפא אותם שיפקדו בזרע של קיימא, מדוע הוא לא עשה זאת מיד? ותשובה אחת היא נכונה לשתי השאלות. רשב"י ראה שבני הזוג הללו עדיין לא התעלו לחיות ביניהם חיי אהבה שאינה תלויה בדבר. ולכן אמר להם את הביטוי "חייכון כשם שנזדוגתם זה לזה", כלומר הרי כשנשאנכם זה לזה היתה ביניכם אהבה עזה וכנה ללא כל חשבונות ומתוך כך הצלחתם להתגבר עשר שנים על כל קושי כלכלי או רוחני שעמד בפניכם. אך כנראה שדבר מה עדיין הפריע לכנות האהבה ביניכם והקשר ביניכם אם אתם מוכנים לוותר זה על זה ולהתגרש גם בשל מכשול של פרי בטן. והנה עם גילוי האהבה שביניכם שאתה הגבר מוכן לתת לאשה גם לעת גירושין את כל מה שהיא תרצה בו. והאשה מגלה כי בפנימיותה היא אוהבת את בעלה האהבה שאיננה תלויה בדבר כלשהוא. והיא לוקחת אותו לבית אביה כמו שהוא גם כשהוא שיכוו. כנגד גילויי האהבה שהורים שכלאו אי שום מכשול גשמי או רוחני שיכול לעמוד כנגדם או בפניהם. זכותו של רשב"י שגילה והוציא מתוך פנימיות נפשיותיהם של בני הזוג את זוהר האהבה הטהור והנחשק הרוחני והקדוש היא זו שפעלה, ותפילתו נשמעה והם נפקדו בפרי בטן. הנה כי כן אפשרי לעורר את האהבה עד שנגילה ונשמחים בה.

מאמר זה אינו מהווה יעוץ ו/או תחליף ליעוץ משפטי או הלכתי פרטני. חשוב להתייעץ באופן בכל עניין באופן אישי.

לתגובות: 054-4966433 | דוא"ל: adavi@walla.co.il

העלון מוקדש לזכר ולע"נ

אברהם ישראל

בן אסתר וישראל סאלם ז"ל,

נפטר ב י"ח באייר תשנ"ז.

יהי זכרו ברוך!

הורות וחינוך בראי הפרשה

צחי גרין

מנחה חט"ב אמ"ת מודיעין

מנחה הורים בגיטת EQ

מרחב מחיה

פרשת אמור מרובת מצוות ובין כל המצוות ניתן למצוא את מצוות מתנות עניים, לקט שכחה ופאה: 'ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר **תעזוב אותם** אני ה' א-לוהיכם (כג, כב). בפסוקים אלה מתוארים מצוות המכונות 'מתנות עניים'. ישנם פסוקים נוספים במקומות אחרים בתורה המפרטים מתנות אחרות, מתנות הכהונה ושם כתוב: **ונתן** לכהן הזרוע הלחיים והקיבה" (דברים יח' ג), 'ראשית דגך תירשך ויצהרך וכו' **נתן** לו" (דברים יח' ד) טבע העולם, כשאדם נותן מתנה, הוא נותן אותה אחר כבוד, בקול תרועה רמה בדומה למתנת יום הולדת של חבר טוב, ויש כאלה שאף מבקשים לפרסם בראש כל חיונות את דבר המתנה. כאלה הם מתנות הכהונה שמביאים בחיבה ישירות לכהן. אולם, לגבי מתנות עניים, אין הדבר כך אלא נאמר 'תעזוב אותם', את מתנות העניים הנ"ל לא נותנים אלא עוזבים והעניים בעצמם באים ולוקחים. אמנם מדובר במתנות אך נקודת המוצא שונה לחלוטין. במתנות כהונה נקודת המוצא היא, שהן שייכות לאדם עצמו אך הוא מביא אותן במתנה לכהן שקדושתו מרובה. מנגד, מתנות עניים 'תעזוב אותם', אין הם של החקלאי כלל. מתנות עניים הם כביכול של העניים ולכן אין פעולת נתניה כי אם פעולת עזיבה. עוד הבדל מעניין בין מתנות עניים למתנות כהונה הוא שמתנות כהונה ניתן לבחור לאיזה כהן להביא אולם מתנות עניים, לא ניתן לבחור למי להביא כי המצווה היא לעזוב אותם.

על מתנות עניים אלה נאמרו מדרשים רבים הבאים לתאר את גדלות וחשיבות מצווה זו. על הפסוק "גלתה יהודה מעוני" (איכה א, ג), דורשים חז"ל כי הגלות באה בגלל שגזלו מתנות עניים ועל-ידי קיום מצוות מתנות העניים נוכח לגאולה. על-ידי מצוות רבים מזרזים את קיום אותה המצווה על-ידי הקדוש-ברוך-הוא - כמו שנאמר: "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל".

כשילדינו קטנים אנו מרגישים כי מותר לנו לעשות כל דבר על מנת להוציא את מבוקשנו מילדנו הקטנים לעיתים על ידי מניעת מתקן או פינוק כלשהו ולעיתים אף על ידי ענישה יותר נוקשה ואולי אף אלימה. כשגדלים הילדים ברור (לרוב ההורים) שהענישה צריכה להיות מתואמת גיל. נער שנמנע ממנו ממתק כעונש, לרוב, הדבר לא ייחשב בעיניו כענישה ולא נשיג את מטרותנו. הורים רבים עומדים חסרי אונים וברגעים קשים מונעים מהילד מגוון גדול מדי של דברים. מציבים סולם גבוה מדי שאחר כך קשה לרדת ממנו. **תורת הענישה**, ישנם שלוש תפיסות מרכזיות לגבי ענישה. אחת באה ואומרת **ענישה של סנקציה היא ענישה מועילה** ומהווה אמצעי אפקטיבי לחינוך. אחרים אומרים כי ענישה כזו רק מונעת סיבוכים בילד עצמו ובקשר עם ההורים ועל כן ממליצים על **עונש המלמד לקיחת אחריות** כגון מי ששבר משהו, ישלם עליו מדמי הכיס שלו. יש כאלה הטוענים כי אין לנקוט בדרך של ענישה אלא רק בשיטה של **חיזוקים על מעשים חיוביים**. אך לא משנה באיזה סגנון ענישה אתם נוהגים, הלימוד ממתנות עניים מביא לנו עקרון מעניין.

ממתנות עניים אנו לומדים כי לעיתים ישנם מרחבים שהם כלל לא שלנו גם אם נדמה לנו שהם שלנו.

גם שכנותים עונש, **חשוב להשאיר מרחב בו לא נפגע**, מרחב שהוא כביכול לא שלנו אלא רק של הנער, מרחב עליו אנו גם מצוים 'תעזוב אותם'. מרחב זה הוא המאפשר התפתחות ואם נפגע במרחב זה, אנו עלולים לאבד את הנער וכל הענישה לא תועיל. לענישה מידיתית ותואמת מציאות, יש תפקיד חשוב ולעיתים זהו מעשה שרק דרכו יבין הילד או הנער כי חצה גבול אולם תמיד שוב ליכור מורה אותו מרחב או אותה לקט שכחה או פאה בה לא ניגע ונשאיר אותו. כי היא לא שלנו.

לתגובות: 054-3044095 | דוא"ל: zachigreen2016@gmail.com

